

INTERPROFESSIONEEL SAMENWERKEN: SAMEN STA JE STERKER

Bij interprofessionele samenwerking (IPS) gaat het om de samenwerking tussen professionals met uiteenlopende expertises met een gezamenlijk doel. Er zijn allerlei redenen te bedenken waarom het goed zou zijn om professionals met verschillende expertises met elkaar te laten samenwerken (Van der Star, 2017). De reden die vaak als eerst wordt genoemd, is dat zorg rondom een kind beter georganiseerd kan worden als professionals zoals de leraar, de (school)-maatschappelijk werker of jeugdzorg korte lijntjes hebben en zo potentiële problemen eerder kunnen signaleren en gezamenlijk beter en sneller kunnen handelen. Een andere reden is dat door IPS de werelden van een kind beter met elkaar verbonden en afgestemd kunnen worden (Doornenbal & De Leve, 2014). Zo is het aantal kinderen dat naar kinderopvang of bso gaat in de afgelopen jaren meer dan verdubbeld (Rijksoverheid, 2019) en zouden deze kinderen profiteren als leraar en pedagogisch medewerker hun werkwijze, de manier waarop ze omgaan met kinderen, op elkaar afstemmen. Je kunt daarbij ook denken aan het werken aan dezelfde thema's, of gebruik maken van vergelijkbare methodieken. Een reden die iets minder vaak genoemd wordt, maar minstens zo belangrijk is: door samen te werken met professionals met andere expertises kun je kinderen een **rijker** ontwikkelingsaanbod bieden en werken aan **talentontwikkeling**. Denk bijvoorbeeld aan een project als 'Méér muziek in de klas' of de samenwerking met een sportclub, waarbij experts op het gebied van muziek of sport op school komen. Ook dat is een vorm van interprofessioneel samenwerken.

Het idee achter IPS is dat je samen verder komt dan alleen: de professionals die samenwerken zijn *complementair* aan elkaar. Dat wil zeggen: ieder heeft zijn eigen expertises waar je in zo'n samenwerking gebruik van maakt om een

gezamenlijk doel te bereiken. Als leraar kun je prima een korfballes geven, maar als je die les samen met een korfbaltrainer van de plaatselijke korfbalvereniging geeft, zal de les daar (waarschijnlijk) beter van worden. Een leraar kan heel goed omgaan met verschillen tussen leerlingen in een klas, maar als leerlingen echt gedragsproblemen vertonen, is het fijn als er bijvoorbeeld een gedragscoach meekijkt. De coach kan net andere vragen stellen en tips geven waar jij als leraar nog niet aan gedacht had. En als kleuterleraar kun je een nieuwe leerling op zijn gemak stellen, maar als de pedagogisch medewerker die die leerling al vier jaar kent jou alvast op de hoogte stelt van de leerling en misschien zelfs even meekijkt de eerste ochtend in groep 1, dan zorg je wellicht voor een net iets soepelere overgang.

Het klinkt heel logisch en toch kan de samenwerking in het domein kind en educatie beter (Van der Grinten et al., 2019, Verheijen-Tiemstra, et al., 2020). Hoe kan het dat we wel weten dat kinderen kunnen profiteren van een betere samenwerking, maar die samenwerking toch niet altijd opzoeken? Ook daarvoor zijn allerlei redenen te bedenken. Zo wordt vaak genoemd dat het 'systeem' er niet voor is ingericht: structuren van organisaties werken niet mee, kwaliteitskaders verschillen, professionals hebben verschillende cao's waardoor overleg bemoeilijkt wordt, enzovoort.

Bovenal heeft het te maken met onze neiging om samen te werken met mensen die we kennen - *Birds of a feather flock together* - we zijn geneigd samen te werken met mensen die op ons 'lijken', met dezelfde interesses en dezelfde expertises. Zolang we de ander niet *kennen*, niet weten wat hij of zij precies doet en wat zijn of haar expertise is, zijn we minder geneigd elkaar op te zoeken. Je zou dus kunnen zeggen dat een voorwaarde voor effectieve IPS is dat je elkaar (beter) leert kennen.

Daar ligt een mooie kans voor de opleiding: door studenten in de opleiding al beter zicht te laten krijgen op de verschillende professionals rondom het kind en te laten ervaren wat de meerwaarde kan zijn van een samenwerking, draagt de opleiding bij aan een interprofessionele samenwerking 'over het schoolhek heen' (Van der Star, 2017). Op Hogeschool KPZ zijn diverse initiatieven waardoor studenten in aanraking komen met andere professionals dan de professionals uit hun eigen vakgebied. Zo worden studenten – bij de nieuw ontwikkelde internationale minor – uitgedaagd om les te geven buiten de muren van de klas, bij dit zogenaamde 'outdoor education' leren studenten om de wereld om ons heen bij het onderwijs te betrekken door bijvoorbeeld niet alleen les te geven over 'de bakker'. Dit is een mooi voorbeeld waarbij samenwerking met andere professionals wordt ingezet voor een breder aanbod voor kinderen.

Door onze vakdocenten worden studenten uitgedaagd om ook buiten de school een netwerk op te bouwen, het gaat dan om een samenwerking die actief, duurzaam en doelgericht is en meer is dan een bezoekje brengen aan een culturele instelling of bedrijf. Denk bijvoorbeeld aan een samenwerking met een theater (waar kinderen een theaterstuk leren spelen en uitvoeren in het theater), een samenwerking met het gemeentearchief (waar kinderen de geschiedenis van een wijk uitpluizen) of een samenwerking met het museum (waar kinderen door onderzoekend leren meer leren over verschillende kunstsoorten).

In de lectoraatsbundel 'Een leraar met een eigen kleur, ontwikkeling van professionele identiteit' (Pauw & Jongstra, 2021), lees je in het hoofdstuk Interprofessionele samenwerking in het domein kind en educatie: zicht op elkaar en op jezelf door Trynke Keuning en Emma Nitert, meer over de meerwaarde van IPS voor het kind en de professionals zelf, manieren waarop je kunt kijken naar IPS en wat je als leraar nodig hebt voor een goede samenwerking met andere professionals.

In de regio Zwolle zijn er bovendien verschillende initiatieven waardoor studenten en docenten van verschillende mbo's en hbo's elkaar steeds beter leren kennen. Op deze manier maak je al tijdens je opleiding tot leraar kennis met professionals van andere opleidingen, zoals pedagogisch werk, social work, pedagogisch educatief professional, enzovoort. In dit themanummer lees je meer over dit soort initiatieven. Ik hoop dat je als lezer geïnspireerd wordt om eens in gesprek te gaan met iemand (buiten of binnen je eigen organisatie) die je nog niet zo goed kent – wie weet levert zo'n gesprek nieuwe inzichten of innovatieve acties op voor het kind waar we het uiteindelijk allemaal voor doen.

LITERATUUR

- Doornenbal, J., & De Leve, C. (2014). *De pedagogische professional van de toekomst 21st. Century Skills Professionals 0- tot 6-jarigen*. [https://www.pedagogischpact.nl/sites/default/files/files/21stcentury-skills-13-6-HR\(1\).pdf](https://www.pedagogischpact.nl/sites/default/files/files/21stcentury-skills-13-6-HR(1).pdf).
- Keuning, T., & Nitert, T. (2021). Interprofessionele samenwerking in het domein Kind en Educatie. In I. Pauw & W. Jongstra. *Een leraar met een eigen kleur. Ontwikkeling van professionele identiteit* (pp. 121-132). Gompel & Svacina.
- Pauw, I. & Jongstra, W. (eds.). (2021). *Een leraar met een eigen kleur. Ontwikkeling van professionele identiteit*. Gompel & Svacina.
- Rijksoverheid. (2019). *Kwartaalrapportage kinderopvang: eerste kwartaal 2019*. <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2019/06/07/kwartaalrapportage-kinderopvang-eerstekwartaal-2019/1e+Kwartaalrapportage+2019+def.pdf>.
- Van der Grinten, M., Kieft, M., Kooij, D., Bomhof, M., & Van den Berg, E. (2019). *Samenwerking in beeld 2. Basisscholen, kinderopvang en kindcentra: de stand van het land 2019*. Oberon.
- Van der Star, A. (2017). *Over het schoolhek heen. Interdisciplinair samenwerken: ontwikkelkansen voor professionals en leerlingen*. Pica.
- Verheijen-Tiemstra, M. R. E., Ros, A. A., & Vermeulen, M. J. M. (2020). Werelden van verschil: aard en intensiteit van interprofessionele samenwerking tussen basisonderwijs en kinderopvang. *Pedagogische Studiën*, 97(1).

OVER DE AUTEUR

Dr. Trynke Keuning is als postdoctoral researcher verbonden aan Hogeschool KPZ en doet onderzoek naar interprofessionele samenwerking in het domein kind en educatie. Ze is als deelprojectleider verbonden aan het Innovatiecluster Kind en Educatie. Trynke is programmaleider Interprofessionele samenwerking Kennis- en Innovatiecentrum en kerndocent in de master MLIKE.